

ประวัติผู้เขียนปัญญาญาณ

ประพันธ์ ศรีสุขพันธ์ (มนตรีการ)

สมัยเรียนหนังสือ ผู้เขียนมีโอกาสได้ฟังปาฐกถาธรรมโดยหลวงพี่ไพศาล วิสาโล ในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและการภาวนา จึงเริ่มมีความสนใจธรรมจนกระทั่งได้อ่านหนังสือ'แต่เธอผู้รู้สึกตัว'ของหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก ยิ่งทำให้มีความศรัทธามากขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาได้มีโอกาสบวชระหว่างปิดภาคเรียนในปี 2529 จึงไปขอศึกษาปฏิบัติธรรมที่จังหวัดชัยภูมิกับหลวงพ่อคำเขียน สุวณโณ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อเทียน โดยมีหลวงพี่ไพศาลคอยช่วยให้คำแนะนำ แต่หลังจากปฏิบัติธรรมได้เพียงสองสัปดาห์ แม่ของผู้เขียนเป็นห่วง ด้วยฝันว่าผู้เขียนนั่งสมาธิจนตัวแข็งและไม่ฟื้นขึ้นมาอีกเลย วันรุ่งขึ้นจึงให้พ่อไปรับกลับมาจำวัดแถวบ้านที่จังหวัดสิงห์บุรี แต่ด้วยความศรัทธาจึงได้เข้าไปศึกษาปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก ที่วัดสนามในอีก 2 สัปดาห์ก็ต้องสึกออกมาเนื่องจากถึงเวลาเปิดภาคเรียน หลังจากนั้นก็ได้ศึกษาปฏิบัติธรรมอยู่เนืองๆ แม้ชอบอ่านหนังสือธรรมและปรัชญาศาสนา ชอบเดินจงกรมที่บ้านและหอพักแต่ก็ไม่ได้ทุ่มเทอย่างเต็มที่ เนื่องจากชอบทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยกับเพื่อนฝูงตามประสาวัยหนุ่ม

ครั้นเมื่อถึงวัยทำงานก็ทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ สนุกกับการทำงานและใช้ชีวิตเหมือนคนในสังคมเมืองทั่วไป แม้ชอบอ่านหนังสือธรรมและปฏิบัติธรรมด้วยการเดินจงกรมเสมอๆเมื่ออยู่คนเดียว ทดลองฝึกฝนปฏิบัติธรรมตามแนวทางต่างๆ แต่ก็ไม่ได้มีความกึบหน้าใจใดๆที่ช่วยให้คลายความสงสัยเกี่ยวกับชีวิตจิตใจได้อย่างแท้จริง

จนกระทั่งประมาณปี 2548 ได้อ่านข่าวเรื่องแม่อุ้มลูกสาวอายุแปดขวบกระโดดคอนโดเลียชีวิตทั้งคู่ เนื่องจากสามีชาวญี่ปุ่นหนีกลับประเทศหลังธุรกิจประสบปัญหาขาดทุน รู้สึกสะเทือนใจมาก เกิดความรู้สึกอยากเขียนหนังสือเพื่อชี้ให้คนทั่วไปเห็นว่าความคิดมีจุดอ่อนบางประการที่ไม่สามารถปกป้องคนบางกลุ่มจากการฆ่าตัวตายได้ แต่ตอนนั้นยังไม่มีความรู้อันแท้จริงที่จะเขียนออกมาให้เข้าใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล เชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นระบบ

แม้จะได้ทดลองศึกษาปฏิบัติธรรมตามแนวทางต่างๆหลากหลายแนวทาง เช่น การดูจิต การนั่งสมาธิภาวนาแบบพองยุบ อานาปานสติ แต่ก็ได้ผลลัพธ์เพียงความสงบ ไม่เคยเกิดปัญญาใดๆที่แตกต่างจากการคิดพิจารณาเลย เกิดจุดคิดขึ้นมาว่า ตัวเราโชคดีมีโอกาสได้ศึกษาปฏิบัติธรรมกับครูบาอาจารย์มีชื่อเสียงถึงสองท่าน คือหลวงพ่อเทียนและหลวงพ่อคำเขียน เมื่อมีโอกาสดีขนาดนี้แล้วควรจะเชื่อฟังสิ่งที่ท่านเพียรเทศน์สอนให้รู้หรืออย่างเรียบง่าย เมื่อคิดได้ก็หยิบหนังสือคู่มือการทำความรู้สึกลำเล้าของหลวงพ่อเทียนมาอ่านทบทวน แต่อ่านได้เพียงไม่กี่หน้าก็วางลงเพราะจำใจความในหนังสือได้เกือบทั้งหมด ขาดแต่ไม่เคยพยายามรู้เฉยๆตามที่หลวงพ่อเคยสอนได้เลย จึงตั้งใจว่าจะลองรู้ซึ้งๆ' แบบที่หลวงพ่อเทียนเน้นย้ำอยู่เสมอ

เมื่อกลับจากทำงานจึงเริ่มต้นรื้อฟื้นการเจริญสติด้วยการเดินจงกรมในห้องนอน เดินกลับไปกลับมา โดยไม่พยายามพิจารณาหรือเพ่งมองว่ากำลังรู้อะไรหรือทำอะไร ไม่นิยามว่ากำลังรู้กาย ใจหรือรู้จิตใดๆ ทั้งสิ้น เพียงรู้แต่ละสิ่งที่เกิดขึ้นเฉยๆ ครั้นถึงเที่ยงคืนก็เข้านอนทันที ไม่เสียเวลาไปกับการอ่านข่าวสารทาง อินเทอร์เน็ตจนดึกดื่นดังเช่นปรกติ หลังจากรื้อฟื้นการเจริญสติได้สองวันก็เริ่มลงตัว จิตไม่เข้าสู่การเพ่ง ในขณะที่มือสร้างจังหวะดังแต่ก่อน เวลาเดินจงกรมหรือยกมือสร้างจังหวะก็ไม่ม่วงและไม่ฟุ้งซ่านมากมาย พอเช้าวันรุ่งขึ้น ก่อนไปทำงาน กำลังนั่งยกมือสร้างจังหวะ ตั้งใจว่าจะรู้แบบไม่แยกแยะใดๆ จะทำแบบเรียบง่ายที่สุด คือไม่ใช้การคิดพิจารณาหรือตั้งใจใดๆเลย พอยกมือสร้างจังหวะได้เพียงครู่เดียว ก็คิดว่ามีสองสิ่ง ปรากฏในการรับรู้ของจิต สิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับถ้อยคำ อีกสิ่งหนึ่งเป็นการรู้โดยตรงของจิต ในขณะเดียวกันก็เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้น คล้ายมีบางสิ่งที่เคยปกคลุมและครอบงำอยู่หลุดออกไป รวดเร็วเหมือนฟ้าแลบ รู้สึกคล้ายน้ำหนักตัวหายไปครึ่งหนึ่ง ตอนนั้นยังไม่รู้ว่าสิ่งที่รู้นี้เรียกว่าอะไร รู้แต่ว่าเป็นความอัศจรรย์และเป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน คล้ายจิตรับรู้ทุกอาการเคลื่อนไหวในจิต คล้ายกำลังอยู่ในน้ำโดยมีอากาศของจิตใจ เป็นคลื่นลูกแล้วลูกเล่าผ่านเข้ามากระทบในการรับรู้ แต่เกือบจะไม่มีความคิดเกิดขึ้นเลย ส่วนใหญ่จะเป็น การรับรู้เจตนาของความคิด เช่น เจตนา กำลังจะคิด กำลังจะสนใจเรื่องใดๆ กำลังจะทำอะไร เป็นต้น สักครู่ใหญ่จึงเกิดขึ้นมาว่า ปรมาตม์เป็นอย่างไรเอง บัญญัติเป็นอย่างไรเอง สมมุติเป็นอย่างไรเอง อาการการเปลี่ยนแปลงของจิตเป็นอย่างไรเอง สภาวะธรรมเป็นอย่างไรเอง รูปนามเป็นอย่างไรเอง การรู้เฉพาะตนเป็น เช่นนี้เอง เกิดการรู้และความรู้ตามมาอีกมากมาย ในขณะเดียวกันจิตใจก็เปลี่ยนแปลงราวกับเกิดใหม่ เกิดปีติ สุขแม้เวลาทำงานในชีวิตประจำวัน คมคำอยู่ในทุกขณะของจิตอย่างต่อเนื่อง ความคิดและกิจกรรมในจิตเป็น ดังคลื่นน้ำที่ฟริ้วผ่านเข้ามาในการรับรู้อันคัมคำ

แต่ตอนรู้ใหม่ๆ ยังไม่ค่อยมีความคิดเกิดขึ้น จิตใจนิ่งสงบ แต่รับรู้ทุกการเคลื่อนไหวในจิต เกิดปีติ สุข

อันเปี่ยมล้นและอัศจรรย์อย่างอยากที่จะบรรยายออกมาเป็นถ้อยคำ จากนั้นจึงค่อยๆเกิดความรู้ทางธรรมที่เป็นความคิดขึ้นทีละน้อย เกิดความรู้ ความมั่นใจในธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนอย่างไม่อ่อนแอจนคลอนแคลน เพราะมองเห็นสภาวะธรรมความจริงเฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลา แต่เกิดสะท้อนใจว่า สิ่งนี้เป็นธรรมชาติใน จิตใจของคนทุกคน การไม่รู้ไม่เห็นปัญญานุชาชนิดนี้เป็นเรื่องน่าเสียดายอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องง่ายและเป็นส่วนประกอบพื้นฐานในจิตของมนุษย์ทุกคนอยู่แล้ว เพียงแต่มันถูกบดบังไว้จากการรับรู้ของจิตจึง เรียกว่าความไม่รู้หรือวิชานั่นเอง

ความคัมคำในธรรมนี้ปรากฏในจิตต่อเนื่องไปประมาณสองสัปดาห์ แม้ยังคงทำงาน พุดคุยและ แก้ปัญหาเรื่องการทำงานตามปรกติ แต่จิตคัมคำอยู่ในปรมาตม์อาการอย่างต่อเนื่อง จิตโปร่งเบา แจ่มชัด ตื่นตัว และเปี่ยมด้วยความสุข ความรู้ในรูปของความคิดค่อยๆ เข้ามาให้คำนิยามอาการต่างๆในจิต จากนั้นจิตจึง ค่อยกลับสู่สภาวะปรกติ แต่ยังคงรู้อรูป-นาม รู้อัตตาตมัญญิตติตลอดเวลา แม้ปีติสุขจะลดลงแต่จิตใจยังคง โปร่งเบา

เมื่อทบทวนการรู้และความรู้ที่เกิดขึ้นจึงเห็นภาพใหญ่ว่า จิตใจของมนุษย์มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ แต่ส่วนปัญญาญาณหรือจิตเดิมแท้นั้นถูกบดบังไปโดยการก่อตัวของความคิด เห็นภาพใหญ่ของ ศาสนา จิต และวิทยาศาสตร์ มองเห็นข้อจำกัดว่าเหตุใดคนส่วนใหญ่หรือแม้แต่ชาวพุทธที่ปฏิบัติธรรมจึงไม่รู้ญาณ ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิต ผู้เขียนยังมองเห็นว่าปรมาตมหรือปัญญาญาณนี้เองคือความลับของชีวิตที่ถูกบดบังไว้ด้วยอวิชชาตามธรรมชาติ และเป็นกุญแจที่จะไขไปสู่การรู้ธรรมและการเปลี่ยนแปลงของจิตใจ ในขณะที่เดียวกันก็มีความสมเหตุสมผล แม้จะเข้าใจได้ยากในตอนแรกแต่ไม่ใช่สิ่งที่จะรู้ได้ยากผ่านการปฏิบัติ แต่สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือปัญญาญาณนี้เองคือธรรมที่ไม่อาจคัดค้านได้แม้โดยนักวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย เพราะสามารถบรรยายออกมาได้ทั้งแบบย่อหรือแบบละเอียดโดยไม่จำเป็นต้องอ้างอิงความเชื่อทั้งหลาย เห็นสมควรที่จะเผยแพร่ธรรมนี้ออกไปให้แพร่หลายออกไปเพื่อสันติภาพที่ยั่งยืนของโลก จึงเป็นที่มาของหนังสือเล่มนี้